

TRWA NABÓR WNIOSEKÓW DO KOLEJNEJ EDYCJI KONKURSU „ZABYTEK ZADBANY”

Posted on 23 stycznia 2023

Narodowy Instytut Dziedzictwa po raz kolejny rozpoczął nabór zgłoszeń do ogólnopolskiego konkursu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek Zadbany”. Ten prestiżowy tytuł przyznawany jest zarządom oraz właścicielom obiektów zabytkowych, za wybitne osiągnięcia w dziedzinie konserwacji oraz właściwego utrzymania zabytków. Zgłoszenia do konkursu należy nadsyłać do 31 stycznia 2023 roku.

W Polsce jest ponad 700 tysięcy zabytków wpisanych do ewidencji oraz rejestru zabytków. Konkurs „Zabytek Zadbany” pozwala docenić tych najbardziej zaangażowanych właścicieli i zarządców, którzy wzorcowo przeprowadzili prace przy zabytku. Wiceminister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalny Konserwator Zabytków, dr Jarosław Sellin przypomina, że konkurs ma za zadanie motywować do działań na rzecz renowacji i lepszego użytkowania zabytków:

– Zabytki znajdują się pod pieczę swoich właścicieli lub zarządców, którzy ponoszą ciężar starań o zachowanie, przywracanie i uczynienie ich wartości. Jednocześnie dziedzictwo jest dobrem wspólnym i depozytem, który należy przekazać przyszłym pokoleniom. Każdego z nas cieszą zabytki zadbane – odzyskujące dawną świetność i właściwe znaczenie w przestrzeni kulturowej, właściwie użytkowane, pokazujące nasz szacunek dla przeszłości, przyciągające zwiedzających, często pełniące funkcję edukacyjną. Z roku na rok obserwujemy jak wiele obiektów zabytkowych zostaje ocalonych i pięknie odrestaurowanych dzięki pracom konserwatorskim i remontowym. Przy tej okazji warto dodać, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nieustannie stara się powiększać możliwości finansowe dla obiektów zabytkowych. Pod koniec ubiegłego roku został ogłoszony Rządowy Program Odbudowy Zabytków, w ramach którego, z budżetu państwa na odbudowę zabytków zostanie przeznaczony 3 mld zł.

Konkurs „Zabytek Zadbany” od 1975 roku

Konkurs „Zabytek Zadbany” ma wieloletnią tradycję. Po raz pierwszy zorganizowany został w 1975 r. O miano laureatów i wyróżnionych mogą ubiegać się właściciele i zarządcy zabytkowej architektury, którzy wzorowo i konsekwentnie prowadzą działania badawcze, rewitalizacyjne, konserwatorskie i budowlane, celem utrzymania w jak najlepszym stanie zabytków, nad którymi sprawują pieczę. Konkurs ma charakter otwarty i nieodpłatny. Konkurs ma na celu promocję właściwych postaw w zakresie opieki nad zabytkami oraz ich użytkowania i zagospodarowania. Konkurs realizuje również wiele istotnych celów systemu ochrony zabytków. Jego idea jest także promocja pewnej formuły współpracy i budowania społecznej opieki nad zabytkami.

Budowanie świadomości społecznej poprzez promowanie dobrych wzorców było fundamentem powstałego w 1975 r. konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek Zadbane”, za którego organizację odpowiada współcześnie Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Konkurs jest adresowany do właścicieli i zarządców obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych. Zgłoszeń obiektów mogą dokonywać ich właściciele, posiadacze i zarządcy, a także Wojewódzcy Konserwatorzy Zabytków lub konserwatorzy samorządowi oraz kierownicy delegatur Wojewódzkich Urzędów Ochrony Zabytków.

Biało-niebieska tarcza drogą do promocji regionu

Konkurs to nie tylko promocja dobrych praktyk w zakresie ochrony zabytków, ale również promocja dziedzictwa kulturowego w rozwoju gmin. Laureaci i wyróżnieni otrzymują dyplomy Generalnego Konserwatora Zabytków i tablice „Zabytku Zadbanego” do oznakowania obiektów, ze znakiem Błękitnej Tarczy. Ten symbol ochrony zabytków w Polsce, został zaprojektowany przez Jan Zachwatowicza, jednego z największych polskich konserwatorów zabytków. Tablice „Zabytku Zadbanego” są nie tylko wizytówką dla obiektu i jego właściciela, ale również ważnym elementem dla jego promocji, jak również całego regionu. Zadbane zabytki to podstawa do rozwoju turystyki kulturowej, coraz bardziej popularnej w Polsce, o czym świadczy rozpoznawalność laureatów poprzednich edycji konkursu. Tylko na przestrzeni ostatnich 12 edycji konkursu, zrealizowanych przez NID, zostało nagrodzonych 222 zabytków. W 2022 roku w konkursie „Zabytek Zadbane” zgłoszonych zostało 100 obiektów, a nagrodzono 22.

Dworzec Morski, obecnie Muzeum Emigracji w Gdyni został nagrodzony w 2016 roku za kompleksowe prace konserwatorskie, które przyczyniły się do zachowania wartości zabytkowych modernistycznego Dworca Morskiego. Zdaniem jury obiekt znakomicie podkreśla aspekty historyczne i społeczne związane z pierwotną funkcją budynku i tożsamością miasta (kategoria „Adaptacja obiektów zabytkowych”).

Kanał Elbląski. Pochylnie Buczyniec, Kąty, Oleśnica, Jelenie, Całuny; śluzy: Miłomłyn, Zielona, Ostróda, Mała Ruś, również w 2016, otrzymały nagrodę za przeprowadzone prace remontowe i konserwatorskie, które przyczyniły się do rewitalizacji unikatowego w skali światowej zabytku hydrotechnicznego (kategoria „Architektura przemysłowa i dziedzictwo techniki”).

Zespół kościoła zamkowego Najświętszej Marii Panny w Malborku został nagrodzony za kompleksowe prace konserwatorskie i restauratorskie, oparte na wnikliwych badaniach, przeprowadzone z maksymalnym poszanowaniem oryginalnej substancji. Prace, które zostały tam zrealizowane, w ostatnim czasie, stanowiły zwieńczenie wieloletnich działań polskich konserwatorów (kategoria „Utrwalenie wartości zabytkowej obiektu” w 2017 roku).

W kategorii „Właściwe użytkowanie i stała opieka nad zabytkiem” w 2020 roku nagrodzony został **Zamek – siedziba Muzeum Zamkowego w Pszczynie**, za wieloletnią, trwałą opiekę i wzorowe użytkowanie, systematycznie prowadzone prace badawcze i konserwatorskie, działania restauratorskie i rewaloryzacyjne, zarówno bryły zewnętrznej, jak i wewnątrz zamku oraz za dbałość o całość zespołu rezydencji wraz z otoczeniem, stanowiącej cenny zabytek.

Zabytek Zadbane dostępny dla każdego

Nagrody w konkursie Zabytek Zadbane są przyznawane w sześciu kategoriach, które mają pokazać wielowymiarowość zakresu dbałości i ochrony zabytków. Jest to również okazja do docenienia bardzo zróżnicowanych obiektów i ich właścicieli. Konkurs ten daje okazję do pokazania, że dbałość o zabytki to nie tylko wielkie inwestycje czy czasochłonne i kosztochłonne remonty czy prace konserwatorskie, ale w pierwszej kolejności profilaktyka konserwatorska.

Zgłoszenia do konkursu „Zabytek Zadbany” można składać w następujących kategoriach:

- A. Utrwalenie wartości zabytkowej obiektu;
- B. Rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu (w tym założenia dworskie i pałacowe);
- C. Adaptacja obiektów zabytkowych;
- D. Architektura i budownictwo drewniane;
- E. Zabytki techniki (w tym budownictwo przemysłowe i inżynieryjne);
- F. Kategoria specjalna: właściwe użytkowanie i stała opieka nad zabytkiem.

Zgłoszenia w formie dokumentacji zgłoszeniowej należy nadsyłać **do 31 stycznia 2023 roku** (decyduje data stempla pocztowego).

Szczegółowe informacje oraz dokumenty do pobrania znajdują na stronie konkursu: <https://nid.pl/konkursy/zabytek-zadbany/>.

Konkurs „Zabytek Zadbany” objęty jest patronatem Polskiego Radia S.A.